

Vergaderjaar 2019–2020

28 165

Deelnemingenbeleid rijksoverheid

S

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 december 2019

In de Kamerbrief van 18 januari 2019 is toegelicht dat gekozen is voor de oprichting van een separate, op het buitenland gerichte, financieringsinstelling naast Invest-NL. Begin dit jaar is een traject in gang gezet om deze instelling op te richten als een gezamenlijke onderneming van de staat en FMO, en binnen het kader van het staatsdeelnemingenbeleid. De oprichting van Invest International, zoals deze nieuwe instelling gaat heten, vergt een separate wet, naast de machtigingswet voor Invest-NL. Hierbij informeer ik u, mede namens de Minister van Financiën, over de stand van zaken bij de totstandkoming van Invest International.

Doel en taken

Invest International wordt een instelling die vanuit een één loket-gedachte het Nederlandse bedrijfsleven helpt projecten buiten de eigen landsgrenzen te ontwikkelen en te financieren. Invest International wordt een platformorganisatie en opereert hierbij additioneel aan de markt. De doelstelling van de nieuwe staatsdeelneming is een tweeledige: bijdragen aan de Nederlandse economie en aan oplossingen voor wereldwijde vraagstukken. Er wordt ook een aantal belangrijke ongebonden OS-regelingen in opgenomen waar Nederlandse bedrijven veel gebruik van maken. Atradius DSB, de uitvoerder van de exportkredietverzekering, zal nauw aansluiten bij de nieuwe organisatie. Dit alles versterkt de één loket-gedachte van Invest International voor het bedrijfsleven.

Invest International krijgt drie hoofdtaken:

- Projectontwikkelingstaak. Met een budget van 9 miljoen euro per jaar (subsidie van BHOS) worden Nederlandse ondernemers met kansrijke ideeën ondersteund om deze door te ontwikkelen tot financierbare projecten.

- Investeringsstaak. Dit betreft het verstrekken van financiering vanuit het investeringsvermogen van 800 miljoen euro¹, gestort door de staat.
- Regelingentaak. Hierbij gaat het om het overhevelen van een aantal bestaande regelingen (DRIVE, DGGF-spoor 1, DTIF-onderdeel 1, D2B en ORIO) die nu nog door RVO worden uitgevoerd. De totale portefeuille bedraagt circa 1,5 miljard euro.

Door deze taken te combineren binnen één instelling gericht op het bevorderen van internationaal ondernemen, wordt synergie beoogd die tussen verschillende organisaties veel moeilijker haalbaar zou zijn.

Opzet

Invest International wordt een staatsdeelneming met twee aandeelhouders: de staat en (minderheidsaandeelhouder) FMO. Voor betrokkenheid van FMO is gekozen om optimaal gebruik te kunnen maken van de expertise die aanwezig is bij deze organisatie. Het gaat hierbij onder meer om kennis van de financiering van projecten in het buitenland, om beleid op het gebied van IMVO en duurzaamheid en om expertise op het terrein van buitenlandse markten. Ook RVO heeft veel relevante expertise op deze terreinen. Invest International krijgt drie dochtermaatschappijen waarin de bovengenoemde drie hoofdtaken zijn belegd.

Sturingsrelaties

De nog aan uw Kamer voor te leggen machtigingswet Invest International zal het uitgangspunt zijn op basis waarvan de relatie tussen de staat en Invest International wordt vastgelegd. Deze zal verder worden gedefinieerd in een aanvullende beleidsovereenkomst tussen de aandeelhouders en de nieuwe staatsdeelneming, in de statuten en in een joint venture overeenkomst tussen beide aandeelhouders.

Strategie

Invest International draagt bij aan zowel het verdienvermogen van Nederlandse ondernemingen als aan oplossingen voor wereldwijde vraagstukken door het ontwikkelen en financieren van projecten. De nieuwe organisatie doet dit door investeringen te faciliteren in bedrijven en projecten die niet op de markt tot stand komen. Door Nederlandse bedrijven in staat te stellen hun expertise in een internationale omgeving te vermarkten en samen te werken met buitenlandse overheden, kan Invest International bijdragen aan het oplossen van internationale uitdagingen. Daarvoor is een professionele privaatrechtelijke financieringsorganisatie, waarin klantbehoeftes centraal staan en die kan dienen als platform voor innovatieve financieringsconstructies, onmisbaar, evenals oog voor de beleidsdoelstellingen van de staat (bijv. de SDG's en IMVO). Door de financiële en ontwikkelingsrelevante kennis te bundelen, zal Invest International de Nederlandse ondernemer zoveel als mogelijk integraal kunnen ondersteunen, van de voorfase van projectontwikkeling tot eventueel financiering. Ten overvloede zij opgemerkt dat de ongebonden regelingen die van RVO overgaan naar Invest International, ongebonden blijven.

¹ Besloten is in eerste instantie 1,7 mld. euro beschikbaar te stellen voor Invest-NL en 0,8 miljard voor Invest International. Deze verdeling zal onderwerp zijn van een tussentijdse evaluatie (zie Kamerstukken II 2018/19, 35 123, nr. 6, p.8)

Additionaliteit

Een belangrijk uitgangspunt voor Invest International is dat een activiteit wordt opgepakt wanneer er sprake is van additionaliteit aan de markt. De geboden ondersteuning en financiering mag niet de economische activiteiten van andere marktpartijen verdringen. Voorbeelden van gevallen waarbij Invest International additioneel aan de markt zou kunnen zijn:

- Commerciële banken stellen grenzen aan exposure in risicovolle landen, zijn eerder terughoudend met leningen met lange looptijden of hebben onvoldoende expertise op het terrein van financieringen van projecten in bepaalde landen en sectoren, waardoor deze projecten voor hen onvoldoende rendabel of te risicovol zijn. Het is voor banken vaak ook te tijdrovend en complex om te werken met publieke afnemers in met name lage- en middeninkomenslanden.
- Projectontwikkeling en begeleiding om bedrijven te positioneren voor internationale projecten en investeringen met maatschappelijke impact is soms nog te beperkt voorradig.
- Zeker als het gaat om meer complexe financierings- en verzekeringsprojecten, kan de samenwerking tussen diverse uitvoerders nog verdiept worden.
- Voor het bedrijfsleven in het algemeen (en het mkb in het bijzonder) blijft het rondkrijgen van financiering voor zgn. *kleine tickets*, relatief kleine bedragen tot ongeveer 10 miljoen euro, ook sinds de creatie door de overheid van de bestaande financieringsloketten, vaak lastig.

Synergie

Bij Invest International worden verschillende bestaande, voor een groot deel ongebonden RVO-regelingen samengebracht met een nieuw investeringsvermogen vanuit de staat en de hierboven genoemde nieuwe activiteiten. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan een doelstelling van dit initiatief: het creëren van één aanspreekpunt voor het bedrijfsleven en bundeling van kennis in één financieringsinstelling, die zowel een loketfunctie biedt als een platform. Zo wordt de synergie versterkt tussen de bestaande en nieuwe taken van de verschillende organisaties, evenals de mogelijkheid partnerschappen en financieringconstructies aan te gaan met andere marktpartijen. De ongebonden RVO regelingen, gefinancierd uit ODA-middelen van de BHOS-begroting, blijven open staan voor niet-Nederlandse uitvoerders.

Verdere proces

Ik streef er naar het wetsvoorstel vóór de zomer aan uw Kamer te sturen. Vanwege de aanzienlijke omvang van de regelingen die nu door RVO worden uitgevoerd, samen met een onderdeel van FMO (NL Business) dat nu al activiteiten aan het opbouwen is voor het Nederlandse bedrijfsleven, kan straks gestart worden met een al deels gevulde portefeuille.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.A.M. Kaag